

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Thoroczky V. báró*
Cím: *Hadimúzeum a Gellérthegyen*

Forrás: *Pesti napló*

Bp.

1915 VI. 26

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Hadimúzeum / t. e. /

Idő

"1915"

Személy

Helyszám

Hadimúzeum a Gellérthegyen

Báró Thoroczky Viktor indítványa

Rendkívül életrevaló, nemes eszmét vetett fel báró Thoroczky Viktor volt országgyűlési képviselő abban a beadványban, amelyet a főváros tanácsához intézett s amelyet, mint önálló indítványt, Vázsonyi Vilmos is aláírt. Az eszme az, hogy a főváros állítson fel a Gellérthegyen *hadimúzeumt*, amelyben a világháboru emlékeit megörökítheti. Az indítvány szövege a következő:

— Egy világháboru kellett ahhoz, a maga borzalmaival és szenvedéseivel — ugymond az indítványozó, — hogy a magyar nemzet a történelem színpadán ismét arra a fényes piederstárla emeltesék, amelyre öt ezer éven át beigazolt vitézsége, áldozatkészsége, hazaszeretete és királyhűsége érdemessé tette. Századokon át, meg nem értve és félreismerve, hamupipóke szerepre voltunk kárhoztatva; és mikor már ellenségeink közpredának néztek, mikor a guny, lekicsinylés, feleség, hullámai összecsapni készültek felettünk: akkor ütött a megújulás órája s a magyar nemzet, mint a poraiból feltámadt Sphinx, megijodva, erejét sokszorosan felülmuló ellenséggel, sőt az géusz világgal szemben harcolva, a hazaszeretnek, a harci erényeknek oly csodás jelét adta, melylyel a magyar nemzet ismét ragyogóvá vette nevét, ugy barátaink, mint ellenségeink előtt. Ez a világháboru zárókövét képezi, küzdelmekben és szenvedésekben oly gazdag és változatos ezredéves történelmünknek s egyuttal egy fényes perspektívát nyújt az előttünk álló második ezredév elé. A világháboru lezajlása után, hitünk és reményünk szerint, olyan időszak fog következni, mely lehetővé teszi a háboru által ütött sebek gyógyítását s tág teret nyújt a békés munkának, a nemzetben rejlő erők kifejlődésének és azok gyümölcösztetésének. Mindezek alapján hiszszük és valljuk, hogy az új korszak a magyar nemzetet, a nemzeti géniusz vezetése mellett a második ezer éven: a hatalom, dicsőség olyan fokára emeli, amilyenén Nagy Lajos és I. Mátyás királyaink alatt volt. Emeljünk tehát hajlékot egy magyar hadimúzeum részére; tegyük a nemzet és a nagyközönség áldozatkészségével lehetővé, hogy az, multunknak megfelelően, hivatását teljesíthesse és mint

egyik erőségünk és büszkségünk, a világ összes nemzetei részéről is nagyrabecsült és ismert legyen. A magyar hadimúzeum építkezésére ugyszólván önként kínálkozik egy olyan pont, amilyennel e tekintetben a világ egyetlen nemzete sem rendelkezik: ez a hely a Gellérthegy büszke orma. Az épülő Gellérifürdő s az ezzel kapcsolatos parkirozás és rendezés; az a fenséges milliő, mely a Gellérthegyet minden oldalról körülveszi, olyan előnvei egy hadimúzeumnak, melyekkel egy más elhelyezés, vagy kombináció versenyezni nem bír. Ami pedig a Gellérthegyre vonatkozó közlekedést illeti, az az eddigi tervek szerint is a hadimúzeummal egyidejűleg megvalósítható; még pedig akként, hogy ugy a Ferenc József-, mint az Erzsébet-hídtól a Gellérthegyre vezető síkló vagy fogaskerekű vasut az odajutást olcsóvá és könnyűvé teszi. A magyar hadimúzeum a következőket foglalná magjában magában:

1. A legalsó helyiségeiben bemutattva lennének a tengeri hadi eszközök fejlődése, a legrégibb kortól a legutóbbi időkig, hajók, ágyuk, partí erődítések, stb. reprodukálásával. A helyiségeknek egyik oldalán diorámákkal bemutattának a nagyobb tengeri ütközetek, a nevezetesebb tenger melletti erődök, pontok és hadikikötők.

2. A felette levő helyiségekben bemutattának a legrégibb időkötől a várrendszerek és felszereléseik. A helyiség egyik felén, is diorámák mutatnák be a nevezetesebb várakat és várharcoakat.

3. Egy másik emeleten volna az ágyuk és fegyverek, ugyszintén felszerelések, ruházatok, hadi jelvények és az ellenségtől elvett hadi trofeák gyűjteménye, még pedig korszakonként összeállítva. Teszem fel: a népvándorlás, az Árpádok, Anjouk, Hunyadiak, Rákóczi kora, a 48-iki szabadságharc és a legutóbbi korszak gyűjteményei.

4. Legfelül volnának nagyobb csaták természetűen kirakva; természetesen mindezek kicsinyített méretben, mint azt a berlini Zeughaus-ba is láthatjuk, továbbá csataképek, gobelinék, uralkodók és vezérek szobrai, képei, stb. A helyiség egyik oldalán itt is diorámák mutatnák be a legrégibb kortól a legújabbig a nagyobb ütközeteket és a nemzet életében előforduló fontosabb momentumokat, p. o. Magyarok bejövetele és a kapcsolatos nevezetesebb csaták, a vérszerződés, országgyűlés a Rákoson, a 67-iki koronázás, stb.

5. Végül volna a könyvtár, térképek és egyéb irások hadiszergyűjtemény, nemkülönbön olvasó és dolgozó helyiségek a közönség részére berendezve.

Mindezek keretében olyan bő anyagot lehetne összehordani és szakértelemmel rendezni, hogy a magyar hadimúzeum fővárosunknak egyik elsőrendű látványossága lenne, melynek megtekintésére a világ minden részéből sokan idevándorolnának. Természetesen a hadimúzeum közelében: szálloda, étkező, kávéház, játszó és szórakozó helyiségekről is lenne gondoskodva, melyek a látogatók és kirándulók kényelmét és szórakozását segítenék elő.

Ezek alapján, indítvány alakjában, felkéri a székesfőváros tanácsát, hogy elsősorban is határozza el a Gellérthegy felső részének, nevezetesen a jelenlegi citadella helyének muzeum céljaira való átbocsátását és ezzel kapcsolatosan a hadimúzeum körüli területnek megfelelő rendezését, oda alkalmas építkezések és közlekedési eszközök elkészítését. Másodsorban írjon fel a főváros a kormányhoz és kérje meg, hogy állami költségen a magyar hadimúzeumot a nagy háboru lezajlása után építtesse fel, rendezze azt be s bocsássa a nagyközönség rendelkezésére. Muzeumaink, városaink, káptalanaink és főuri családaink gyűjteményeiben ren-

geteg régiség és hadianyag van, amelynek átbocsátása a tulajdonjog fentartása mellett megoldható volna és ezáltal a hadimúzeum létesítésének kérdése is a kormány beleavatkozása folytán biztosítható.

A magyar hadi muzeum létesítésével, mely alkalmat fog nyújtani építészaink és tervezőink zsenialitásának megnyilatkozására, a Gellérthegy rendezésének és felhasználásának régen vajdó problémája is meg lesz oldva. Mig ezzel az építkezéssel a nemzet egy megbecsülhetetlen értékű kincs birtokába jut: addig a főváros egy monumentális épülettel, annak berendezésével és csodás kirándulási helylyel meggazdagodva, fejlődését és idegenforgalmát nagy lépéssel fogja előbbre vinni.